

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Dare de seamă despre lucrările ministrului pentru agricultură.

III.

Prăsila de vite.

În anul trecut s'au ținut în Ungaria 5429 târguri de vite, la cari s'au vândut cu totul 2,044,580 vite cornute, 532,952 cai, 567,080 oi și 513,601 rîmători. Și acestea cifre ne dovedesc, că prăsila de vite este una din avuțiile de frunte ale țerei noastre.

Drept aceea și îngrijirea statului pentru îmbunătățirea prăsilei este mare și vrednică de laudă.

Pentru a îmbunătăți soiul de vite din țeară, având înainte de toate lipsă de material bun de prăsilă, creșterea și alegerea vitelor bune de prăsilă este una din îngrijirile de frunte ale ministrului pentru agricultură.

Creșterea vitelor se face cu grija recerută pe moșiile statului în Kisbér, Bábolna, Mezöhegyes, Gödöllő și Făgăraș, peste aceasta ministrul cumpără și dela proprietari privați materialul aflat bun, pentru a-l împărți apoi comunelor în condiții favorabile.

Astfel în anul trecut s'au vândut prin minister comunelor 2893 vite alese de prăsilă (tauri, veri, berbeci). Vite cornute se cresc pe toate moșiile statului.

La Bábolna se prăsesc vite alese de *Simmenthal* și de aceea se vînd tăurenci și vițelușe de prăsilă. Dela moșiile din Kisbér, Mezöhegyes, Gödöllő și Făgăraș de regulă se vînd numai tăurenci de soiul roșu, dar' vițelușe nu. Din vitele albe la Mezöhegyes se vînd afară de tăurenci și vaci și vițelușe.

Numărul taurilor vînduți în anul trecut face 1458.

Lucrarea îndreptată spre promovarea prăsilei de vite, o sevirșește ministrul prin *inspectorii de vite*, plătiți din vistieria statului și puși în fruntea celor 14 inspectorate, în cari este împărțită țeara.

Inspectorii au datorința a da mână

de ajutor la cumpărarea și la visitarea anuală a vitelor de prăsilă, avînd a lua măsurile de lipsă în ce privește soiul vitelor și ținerea nimerită a acelor, dau ajutor la ținerea târgurilor și expozițiilor de vite de prăsilă.

În anul trecut s'au ținut la îndemnul și cu ajutorul lor 6 târguri și 29 expoziții de vite, la cari s'au împărțit premii de 20.000 Coroane, date de minister spre acest scop.

Asemenea inspectorale se află în Ardeal, în Cluj, Sighișoara și Sibiu.

Rîmători se prăsesc la moșiile din Kisbér, Mezöhegyes și Făgăraș și anume la Kisbér se cresc rîmători negri soiul „Berkschire“, ear' la celelalte rîmători albi, soiul „Mangălița“. Din acestea moșii s'au vîndut în anul trecut comunelor 1149 de veri de prăsilă.

Cultura oilor se face la toate 5 moșiile statului, însă nu atîta pentru a vinde vite de prăsilă, ci mai mult pentru sporirea venitelor. Astfel în anul trecut dela acestea moșii abia s'au vîndut pentru prăsilă 286 berbeci.

Prăsila cailor, s'a bucurat și în anul trecut de o îngrijire deosebită și au dat bine înainte, ceea-ce se vede și de acolo, că numărul armăsarilor erariali, împărțiți la cele 974 stațiuni din țeară, au ajuns la cifra de 3041, ear' numărul iepelor sărite prin acești armăsari au fost 128.138, ear' taxele încassate trec peste un milion cor. Ce jertfe mari aduce statul pentru prăsirea cailor de soiul nobil se vede de acolo, că pentru armăsarul „Bona Vista“ dela moșia Kisbér, cumpărat în anii trecuți în Anglia au dat un preț de 400.000 cor. 8 mânzi de un an dela acest armăsar s'au vîndut în anul trecut cu 32.000 cor., ear' pentru iepetele sărite în anul trecut de acest armăsar s'au încassat taxe de 46.200 cor. La Kisbér se cresc cai de sânge curat, ear' la Bábolna, Mezöhegyes și Făgăraș se prăsesc cai indigeni.

Herghelia din Kisbér numără 712,

cea din Bábolna 602, cea din Mezöhegyes 2102, ear' cea din Făgăraș 359 cai de prăsilă.

Mare este îngrijirea ministrului și pentru nobilitarea soiului de galițe, pentru valorisarea mai cu preț a ouălor și carnei de galițe și a exportului acelor în străinătate și peste tot pentru lățirea cunoștințelor de lipsă la îngrijirea rațională a galițelor.

În această privință ministrul a luat dispoziții, că pe moșia statului din Gödöllő să crească galițe de soiul bun în număr mare. În anul trecut s'au împărțit dela această moșie peste 2000 de cocoși *Langshan* și *Plymonth*, gînsaci de *Emden* și rățoi de *Peking*, chemați a direge soiurile noastre din țeară prin mestecarea sîngelui.

Ear' pentru valorisarea ouălor, urmînd pildei din străinătate, s'au înființat în mai multe comune stațiuni anume, unde se adună ouăle din comunele din jur și se trimit la hala centrală din Pesta.

Această încercare a fost urmată peste tot locul de cel mai bun succes.

Pentru valorisarea laptelui s'au înființat în diferite părți ale țerii 71 de însoțiri, cari numără peste 10.000 membrii, cu 20.000 vaci de lapte. Acestea însoțiri au vîndut în anul trecut 10 milioane litre de lapte, în preț de 1,150.000 coroane. Ce bine le merge la membrii înscriși la acestea însoțiri se vede din aceea împrejurare, că în un singur an și-au sporit numărul vacilor cu 5200 dărabe.

În vederea acestor rezultate frumoase, îngrijirea ministrului acum merge întru acolo, să deschidă piețe nouă pentru lapte și unt, dorind a ridica astfel prețul acestor produse.

Pentru a trage foloasele adevărate din prăsila de vite, va trebui să ne simim și noi Români, a prăsi vite mai de soiul, a îngriji vitele noastre mai potrivit recerînțelor raționale și a ne îngriji și noi de tovărășii anume, pen-

tru valorisarea ouălor și laptelui așa cum vedem, că o fac alte popoare, conlocuitoare din țară.

Făcând astfel, venitele noastre sigur se vor înmulți în mare măsură.

(Continuarea urmează).

DR. IOAN MIHU

AGRICULTURA

Calendar. (August).

Acosă. Asigură rodul spicoaselor și nutrețul contra focului, ear' cucuruzul și viile contra grindinei. Reparează mașina, ciurul și celelalte unelte de treerat, de vânturat și de curățit cum și vasele etc. Păstrați bucatele. Alege de prăsilă numai fruntea grăunțelor. Așează grăunțele oare câtva timp cu pături subțiri, ca să se uște îndeplin, și numai după aceea în coșuri, etc. Gozurile, ce rămân după vânturarea și curățirea bucatelor, nu le arunca pe gunoiu, ci dă-le rënd pe rënd galițelor să aleagă din ele, și ce ar mai rămânea arde-le.

Hrănește cât mai bine toate animalele de muncă, pe cari le așteaptă încă multe și grele lucrări în timpul toamnei. Dă cailor de ham ovės și îngrijirea trebuincioasă. Pe la sfîrsitul lunei scoateți la pășune și vacile, cari peste vară le-ați fi ținut cu nutreț verde în grajd, și le lăsați macar timp de o lună să pască în liber. Scaldă și curăță porcii de murdărie; din pricina ferbințelii lasă-i și acum numai dimineața și sara la pășune.

Udați din când în când grămada de gunoiu.

In agrii și fâneațe. Intoarceți până pe la mijlocul lunei arătura pe saua sămănăturilor de toamnă. Sămănatul rapiței trebuie sfîrsit până pe la 20 August.

FOIȚĂ

M A N D A

Pe cărare vine 'n vale Manda, fata cea fru-
[moasă,

Cea mai dalbă și mai dragă din fecioarele
[din sat.

La fântână se coboară legănându-se voioasă,
Flori la sîn, ulcior pe umăr, ca un vis ce
[s'a 'ntrupat.

Și ea-i fragedă copilă, ca și trestia subțire,
Din povești o arătare, trupul tras printr'un
[inel;

Spre fântână se îndeamnă, când acolo ce
[uimire!

Stă Miron și o așteaptă, năzdrăvanul voinicel.

Cum o vede-i vine 'n cale — ea zimbînd
[zice: bădiță,

Nu-i grea cumpăna? — Ba este, dar' voinic-
[cul e ușor —

Cumpăna o biruște — tu să nu te frângi
[mlădiță...

Prinde lanțul, scoate apă și i-o toarnă în ul-
[cior.

Cosește otava și alte nutrețuri în floare. Alege de prăsilă fruntea trifoiului și uscă-l pe capre. Udați, unde numai pu eți, livezile. Samănă în miriștea dintre cucuruze napi tomatnici și muștar alb. Rărește cucuruzul pe unde ar fi rămas prea des și smulge puii fără aminare. Dacă vrei ca napii să se facă aievea mari, nu-i despoia de trunze.

In grădină. Pe timp secetos udă din greu altoii și pomii roditori. Ingrășe pometul cu materie fluidă (curgăcioasă) gătită din urină stătută, găinaț, cenuse, sânge și multă apă. Curăță pomii de crengile uscate, și trunchiul altoilor de surceii pădureți. Culege poamele vătărice pe timp recoros cu câteva zile înainte de coacerea deplină. Adună simburii de sămănță din poamele vătărice. Gunoiți și săpați locul merit pentru școala de pomi. Incepeți săpatul pământului pentru plantarea de toamnă a pomilor.

De câte-ori pământul este cuprins de uscăciune udă legumile și florile sara și dimineața pe răcoare. Samănă și acum fasole și mazere de araci, sălătă, ridichi și crastaveți; ca să ai roade tinere și toamna într'un târziu. Culege și pune la uscat semințele coapte de legumi și flori.

Toate gângăniile din grădină sunt a se urmări, atât cele-ce-și au locuința în crepăturile coajei pomilor și arborilor, cât și omidele, cari și-au făcut sau acum își fac pânzele, de cari ar avea lipsă peste iarnă.

Combaterea ciumei porcilor.

Ce e ciuma porcilor? O boală lipicioasă, cunoscută abia de 6 ani în țara noastră; o boală primejdioasă și aducătoare de mari pagube; o boală în sfîrsit, contra căreia până acum nu s'a aflat leac.

— Ce noroc! strigă copila, vrînd să plece
[cu grăbire.

— Dar' eu? îngână flăcăul, de noroc să fiu
[lipsit?

Să-mi plătești, Măndruță dragă, munca cere
[răsplătire.

Și privește lung la dînsa ca de-un farmec
[amefit.

Atunci fata năzdrăvană obrăjorul și-l întinde
Și grăește: eacă plata, ajutor frățesc mi-ai
[dat...

El, voios culege floarea ce pe fața ei s'a-
[prinde...

Ea, pornește 'mbujorată, tremurînd ca de
[păcat!

Din înțelepciunea poporului.

Un om cândva, era foarte nedumerit de unele lucruri ce se întemplau împrejurul lui. I-se părea că Dumnezeu prea face unele lucruri fără chibzuință. Neputînd el să și-le explice, începî a se îndoi de puterea Dumnezeirii. Tot gîndindu-se așa într'una, se ho-

Fiind boală lipicioasă, ciuma se prinde la porcii cari vin în atingere, sau și dacă cei sănătoși calcă numai, cum am zice, în urma celor cuprinși de boală.

E primejdioasă și păgubitoare ciuma aceasta pentru-că anevoie comună, în care ea se nu fi intrat făcînd jertfe, adesea cu sutele și miile, și pricinuind astfel pagube nesămuite.

Și ea e cu atât mai primejdioasă și mai păgubitoare, pentru-că contra ei leac de vindecare nu s'a descoperit. Nu rămîne deci altă de cât: *pază* neadormită ca boala să nu ajungă a molipsi animalele sănătoase, și ca urmare: îngrijirea deosebi a animalelor bolnave.

Cunoașterea boalei. Din semne dinafară nu întotdeauna se poate cunoaște în mod neînșelător ciuma porcilor. E adevărat, că toți porcii, ce au dat în această boală, răsufală greu, varsă și le merge foalele, sunt triști, le scade pofta de mîncare și le crește setea, nu se pot scula de loc sau numai cu mare greutate, pe foale se arată pete roșii și beșici; dar' aceste semne se arată și cu privilegiul altor boale. Tocmai de aceea, ciuma se poate cunoaște fără pic de îndoială numai după tăierea porcului și cercetarea părților sale launtrice, lucru care îl poate face singur veterinarul (doftorul de vite).

Porcii morți de ciumă au umflături sau adâncimi și bube înlauntrul mațelor; ear' în plămâni noduri de culoare uneori roșie, altă dată brunetă sau galbenă.

Firea boalei și răspîndirea ei. În plămânile, în rînza, în mațele și sângele porcilor bolnavi de ciumă sunt încuibate milioane de bacterii (animale foarte mici) cari cu ochii nu se pot vedea.

rări într'o zi se se ducă în lumea mare și se se tot ducă până când va găsi pe cineva care să-i talmăcească pricina atator fapte ce i-se păreau lui nepotrivite.

Intr'o bună dimineață plecă la drum, și merse, merse și tot merse înainte până când, într'un târziu, ajunsese de pe urmă un călugăr. Cum se întâlniră, se prinseră tovarăși de drum. Călugărul, care era un inger trimis de Dumnezeu, ascultă în tăcere pe tovarășul său de drum cu ce foc îi spunea pricina călătoriei sale. După-ce isprăvi, călugărul îi zise:

Tainele lui Dumnezeu sunt mari și nepătrunse de nimeni. Dar' pentru-că tu voești a pătrunde ceva din ele, ce vei vedea să nu te înspăimînte.

Merseră amîndoi pe drum, trecînd prin multe sate și orașe, pe câmpii și prin păduri. Spre seară ajunseră la un sat. Se duseră la o casă și se rugară să-i găzduiască. Fură primiți cu multă bună-voință și li-se dete să ospeteze din ajuns; apoi cu toții se culcară. Gazda avea un singur copilăș pe care-l iubia ca pe ochii din cap. Peste noapte, călu-

Aceste mici și primejdioase ființe prin vârsare și scursoare, cu boalele din gură și nas trec în murdăriile din coteț și dimprejurul lui, în troacă, în nutremânt, în locul de pășune și de beut, pe drumuri, pe talpa încălțămintelor și hainele omului și pe picioarele animalelor, și cu chipul acesta ușor se pot împrumuta altor porci sănătoși, chiar și din locuri îndepărtate.

Mai cu înlesnire se prinde boala aceasta de porcii de soiu ales, și de cei mai tineri și slabi; cei mai în vârstă și de soiu mai de rând, cum și peste tot cei bine ținuți, se bolnăvesc mai anevoe și luptă mai cu înlesnire contra boalei. Boala nu se arată îndată după-ce bacteriile au ajuns într'un animal sănătos; ele trebuie să se înmulțească și să lucre în sânge, în mațe și rinză timp de 5 zile până în două săptămâni, ca apoi să izbucnească.

Unele animale bolnave pier în timp de o zi două, altele bolesc câte o săptămână și altele și mai mult, după care unele se mai și însănătoșează.

Apărarea contra ciumei. Pentru scutirea porcilor contra ciumei s'au dat strașnice porunci și sunt croite aspre pedepse pe sama celor-ce le trec cu vederea.

Mai ușor se poate răspândi ciuma din partea precupeților, cari adună porcii de pretutindenea, fără să țină samă că în cutare ținut și în cutare comună bântue boala. De aceea cutrierarea din sat în sat a precupeților de porci este oprită, și în anumite împrejurări, chiar ducerea porcilor la târg nu e îngăduită. Dar' cu toate aceste multe deregătorii sătești nu țin samă de porunci, și cea mai mare

gărul se sculă binișor de lângă tovarășul seu și apropiindu-se de leagăn, omori copilul. Când tovarășul călugărului văzù aceasta, rămase încremenit de groază; dar' nu spuse nimic. A doua zi, când se deșteptară părinții copilului, ce să vezi? Țipete și vaetel Drumeții plecară și-și văzură de drum. Călugărul fu întrebat de tovarășul seu: Pentru-ce ai făcut o faptă așa de rea? Cu aceasta ai știut să răsplătești pe gazdă pentru-că ne-a primit așa de bine? Călugărul îi răspunde: e drept că stăpânii casei sunt niște oameni cu frica lui Dumnezeu și foarte primitivi de străini; dar' acest copil, când se făcea mai mare, trebuia să-și omoare părinții și de aceea Dumnezeu l'a luat mai nainte ca el să-și poată săvârși crima.

A doua seară, ajungând la alt sat, traseră la o casă foarte săracioasă. Și bărbatul și femeea îi primiră cu cea mai mare bucurie. Deși amândoi erau oameni cinstiți și muncitori, dar' erau așa de săraci, încât la masă mai nu avură ce mânca câteși patru. Prin casă, săracie lucie și nimic mai de seamă nu era după care să-ți alunece ochii.

parte a plugarilor nostri nu se gândeste că, cumpărând un porc din loc străin, ușor poate aduce în comună sămânța boalei, și cu ea pagube foarte mari. Ca aceasta să nu se întâmple, porcul cumpărat din loc străin, să nu fie lăsat cel puțin 3 săptămâni între alți porci, și cu deosebire nu în turmă. Dacă a trecut acest timp fără ca porcul cumpărat și ținut deosebi să se fi bolnăvit, el poate fi lăsat între alți porci sănătoși. Dacă porcul este cumpărat din o comună, în care bântue ciuma, trebuie ținut deosebi sub paza veterinarului timp de 80 zile. Acești porci trebuie aduși în cară sau căruțe și nu pe jos, nu cumva, molipsiți fiind de boală, din balega, udul și balele, ce ei lasă în urma lor, să se molipsească și alți porci.

Pe timpul, când în comună sau în comunele din apropiere boala a început a culca porcii la pământ, să nu se mai scoată în turmă nici porcii sănătoși, nici să nu se mâne pe jos la târg, și nici chiar oamenii, ce ne temem că ar fi putut veni în atingere cu porci molipsiți de ciumă, să nu îngăduim a se atinge de porcii nostri sănătoși.

Afară de aceste mijloace de apărare, se recomandă curățenia cea mai mare în cotețul și ocolul porcilor, îngrijirea de nutreț și așternut curat și de apă proaspătă pe sama porcilor.

Dacă pe lângă toată îngrijirea, la cutare porc am bănuț cumva semne de ciumă, lucrul nu trebuie tănuț, ci înștiințat fără întârziere primăriei comunale, care neamănat face cunoscut preturei cercuale (solgăbirului); aceasta dă de știre veterinarului, care trebuie să ese numai decât la fața locului pentru a tăia porcul bănuț de ciumă.

Un singur taler de argint — moștenit dela strămoși — pe care îl păstrau ca aducere aminte, femeea îl scoase și-l puse la masă dinaintea mosafirilor. După cină se culcară. Călugărul băgă de seamă unde a pus gazda acel taler; peste noapte se sculă și, luându-l, îl ascunse sub haina sa. A doua zi călătorii porniră iarăși la drum fără ca gazda să bage de seamă că lipsește talerul. Pe drum, îngrozit și de această faptă a călugărului, tovarășul seu îl întreabă din nou:

— Dar' cu acest taler ce mai e?

Călugărul îi răspunde:

— Cum ai văzut, atât femeea cât și bărbatul sunt oameni cinstiți și foarte harnici, dar' nu se pot procopsi de fel. Pricina era acest taler. El este furat de un strămoș al lor dela o biserică și toți câți au avut acest lucru sfințit, dar' furat, în casa lor, nici unul nu s'au putut procopsi. Dumnezeu mi-a poruncit să ridic din casa lor talerul, ca ei să poată înainta, căci amândoi fiind oameni cinstiți și muncitori, în curând vor ajunge cei mai de frunte în sat. Bietul om nu mai zise nimic, ci merse mai departe.

Urmând astfel, se descopere în grabă răul, și se pot lua măsurile de lipsă pentru răspândirea lui. Păgubașul n'are să plătească în atari întâmplări, nici primăriei, nici preturei, nici veterinarului; din contră are drept la despăgubire pentru porcul tăiat, și totodată este scutit de pedeapsă până la 200 coroane, de care se fac vinovați cei-ce tănuțesc înștiințarea porcilor bănuți de ciumă.

Până la sosirea veterinarului porcul bolnav trebuie despărțit de alți porci sănătoși, și persoana ce îngrijește de porcul bolnav, nici să nu mai vină în atingere cu porcii sănătoși. Nu e iertat a strămuta în altă curte, ori a scoate la pășune sau a duce la târg, dar' nici măcar în uliță porcii sănătoși ce au fost împreună cu cel îmbolnăvit.

Poruncile primăriei comunale și măsurile, ce aceasta a luat, până la sosirea veterinarului, trebuie îndeplinite în tot cuprinsul lor. Intre măsurile luate de primărie se numără și aceea, ca din hotarul comunei să nu se mai scoată porci, dar' nici din alte comune să nu se aducă.

După-ce veterinarul eșit la fața locului află că porcul e bolnav de ciumă, și după-ce aceasta a mai izbucnit încă în alte 4 curți, porcii din aceea comună nu e iertat să mai vină în atingere unii cu alții, nu e iertat să se scoată din curțile cu porci bolnavi gunoiu, fân și paie; hoiturile să nu se arunce în riu, ci să se îngroape în locul menit spre acest sfârșit la adâncime cel puțin de 2 metri, acoperindu-se cu o pătură de var nestins, cotețul trebuie spoit cu var, ear' rămășițele de nutreț și așternutul porcului mort, chiar și pământul unde a zăcut

A treia seară ajunseră în alt sat și aci traseră la o casă mare și frumoasă a unui bogătaș. Dar' fiindcă stăpânul casei era năcăjit pe slugi cari nu-l prea ascultau, când îi văzù prin curte îi luă la goană zicându-le că n'are loc de găzduit și să se ducă și ei la vre-un han unde-va.

Curtea bogătașului era închisă cu zid. Intr'o parte tot rămând niște porci pe lângă temelie, era aproape să se dărîme zidul. Cei doi drumeți se culcară lângă zid, aproape de acea groapă. Peste noapte, călugărul ear' se scoală și se pune pe muncă ca să dreagă zidul; până la ziuă îl drese așa de bine, că părea că e nou. Cum se făcù ziuă, ear' porniră la drum. Omul, minuându-se și de această faptă a călugărului, îi zise:

— Bine, părinte, toate le înțeleg, dar' zidul bogătașului de ce-l dreseși? Pentru-că ne-a luat la goană din curte și n'a voit nici să ne găzduiască nici să ne dea nimic să mâncăm, asta-i e răsplata?

— Da. În acel loc, sub zid, e aseunșă o comoară foarte mare. Peste câte-va zile, dacă mai rămău porcii, zidul era să cadă și

și a fost tăiat porcul bolnav sunt de a se stropi cu var.

Cu mare băgare de seamă trebuie să se purceadă chiar și la transportarea mortăciunilor la locul de îngropare. Trăsura trebuie să fie astfel alcătuită, ca din ea să nu poată curge sângele, sau alte materii de transportat, cari sunt a se îndepărta fără zăbavă. Din porcii morți de ciumă nu e de a se reținea nimic; nici chiar pelea, și trebuie purtat de grije ca ei să nu fie desgropați de animale răpitoare, de porci, sau chiar de oameni.

Unii au dat porcilor ca leac câte puțin spirt sau rachiu curat, sau 2% lysol, cam 2 linguri la zi; alți porci au fost altoiți din partea veterinarului. Dar și aceste puțin ajută. Nimic însă nu folosește ca paza bună în modul arătat.

Cu grije trebuie să fie oamenii și după-ce porcii au început a se vindeca și chiar fiind vindecați deplin. Câteva săptămâni nu e iertat să se scoată între porci sănătoși. Chiar și în starea aceasta ei pot încă răspândi sămânța boalei.

De cea mai mare însemnătate pentru nimicirea microbilor și răspândirea din nou a boalei este curățenia și anume îndepărtarea și îngroparea la adâncime a gunoiului, a pământului unde a zăcut porcul bolnav, spălarea cu leșie tare și pe urmă spoirea cu var a coțelului. Nu mai puțină îngrijire trebuie a se da troacei și vaselor, din cari porcii se nutresc. Nefăcând aceste boala poate să se ivească din nou după un timp oare-care, chiar și după un an.

S.

ast-fel bogătașul găsind comoara, urma să aibă și mai multă avere. De aceea Dumnezeu mi-a poruncit să dreg zidul, ca ast-fel să nu se dărîne; ast-fel, altul ar avea parte de aceea comoară. Și de acest răspuns, omul rămase pe gânduri.

Tot vorbind ei așa, ajunseră într'o câmpie frumoasă. Aci era o fântână și lângă ea un copac mare și frumos dar' scorburos.

— Să intrăm în scorbura acestui copac, zise călugărul către tovarășul său, și să așteptăm aci, ca să mai vezi ceva.

Se urcă în copac, intrară în scorbura în copac și în liniște așteaptă acolo câțva timp. Prin o crepătură a copacului văzură un călăreț venind în fuga mare pe un cal ager. Pe cal erau niște desagi. Cum ajunse la fântână, descălecă, dete desagi jos de pe cal și-l priponi să pască puțin, după ce-l adăpă; ear' el luă ceva în gură. Nu trecu mult, se sculă repede, încălecă și porni în fuga calului înainte. Uitase însă din repezeală desagi lângă fântână. Nu se depărtă mult și în urma lui veni un alt drumeț. Era un flăcăiandru care doria să se răcorească din fântână. Când văzù desagi — cari erau plini cu bani —

Treeratul (îmblătitul) bucatelor.

Alegerea grăunțelor cu îmblăcii, odinioară unicul mod de treerat în țara noastră, s'a părăsit aproape cu totul, înlocuindu-se cu mașinele, pentru-că cu chipul acesta nu numai se cruță timpul, dar' se cer și cheltuele mai puține, pe lângă, că acest mod de treerat este destul de bun. O singură scădere are, și anume prin treeratul cu mașina mare parte a grăunțelor se vatămă, ear' când aceste cu prilejul sămănatului se tractează cu peatră vânăată se primejduesc și pier. Din pricina aceasta, și ca holda să nu rămână prea rară, trebuie să se samene cu a patra parte mai multă sămână, ca de obicei.

Pentru încunjurarea acestei scăderi destul de însemnată, plugarii trebuie să recurgă la ajutorul îmblăciilor, îmblătind în scopul sămănatului numai fruntea boabelor din un număr anumit de clăi, lucru ce cu mașina nu se poate face.

Precum se știe, mașinile de îmblătit sunt de 3 soiuri: 1. cari se învârt cu mâinile; 2. cari se învârt cu ajutorul animalelor; 3. cu abor. Micii proprietari întrebunțază de obicei mașinele cari se poartă cu brațele, proprietarii mijlocii cele ce se mână cu puterea cailor, ear' marii proprietari cele cu abor. S'a dovedit însă, că și pentru proprietarii mici și mijlocii sunt mai folositoare mașinile cu abor, dacă

ii luă în spinare și se întoarse îndărăt de unde venise. Cum se depărtă și acesta, veni al treilea drumeț, un om bătrân. Și acesta se așeză la umbra copacului lângă fântână și scoase ceva merinde din traistă, ca să ospăteze. Pe când mânca, vede venind spre el un om în fuga calului, alb de spume. Cum ajunse în dreptul fântâniei se opri, descălecă și începù să-i ceară bătrânului desagi. Inzadar, bătrânul drumeț îi spuse că n'a văzut nimic când a venit. Călărețul îl luă la bătae cerându-și desagi. De surdă-i fură toate jurămintele, căci călărețul îi trăgea mereu; și tot isbindu-l peste ochi, în cap și pe unde nimeria, îl bătù până ce-l omori. Văzându-l că a murit, încălecă pe cal și o luă la fugă, lăsându-l lungit lângă fântână.

Omul din scorbura, îngrozit de atâtea fapte nedrepte ce văzuse, se sculă în sus și zise călugărului: Numai aici cred că Dumnezeu n'a mai avut dreptate! Călugărul tăcu; eșiră din scorbura, porniră la drum înainte și începù a-i istorisi și taina acestor fapte.

Desagi cu bani erau ai călărețului; dar' erau adunați pe nedrept prin răpire și înșelătorie. Tot pe nedrept răpise și o moșie

întovărășindu-se mai mulți, ar cumpăra sau macar închiria de aceste pe timpul treeratului. Cu ele lucrul se îndeplinește mai îngrabă, mai ieftin și mai bine; ear' tovarășii își scot în scurt timp banii, cu cari au cumpărat-o.

Ca să fie aevea bună, ori-ce mașină trebuie să întrunească următoarele cerințe: 1. să treere bine, ca în paie să nu treacă decât cel mult 3 la sută din grăunțe și nu 5—7 la sută ca la treeratul cu îmblăcii; 2. să nu vatăme grăunțele; 3. să n'aibă trebuință de multă putere pentru a umbla; 4. cele cu abor să nu aibă trebuință de mult material de încălzit; 5. să fie ușoară, trainică și să meargă bine; 6. să aibă o curcea, care să apere de primejdiile pe omul ce bagă în coș.

La multe din mașinile cu abor nu le lipsește nici vânturătoarea, astfel întocmită, că grăunțele es sortate, alese și curățite după bunătatea lor. Nu le lipsește nici o parte anume întocmită, care ridică de sine paietele în grămadă până la 8 metri înălțime.

Grăunțele de sămănat, pentru a fi îndeplin curate, trebuie trecute și prin *trior*. În *triorul* simplu se aleg sămânțele de tot mărunt: cele de troscot, reghină ș. a.; în *triorul* dublu se alege și sămânțele mai mari, ca orzul, ovėsul ș. a. Numai trecute prin *trior*, grăunțele de sămănat vor deveni cu totul lipsite de sămână de burueni, de ierburi, ș. a.

dela părinții drumețului celui tinăr care a găsit desagi cu bani. Dumnezeu, ca să-i dea înapoi ceea-ce se furase pe nedrept dela tatăl său, a făcut așa ca cel dintâiu să peardă banii, ear' fiul celui năpăstuit să-i găsească.

— Toate bune, zise omul către călugăr, dar' cu nenorocitul celalalt de drumeț ce mai e? De ce fu omorît pe nedrept și fără nici o vină?

— Și el în viața lui a fost un tâlhar și a omorît pe mulți fără nici o vină; deci Dumnezeu i-a arătat că «cu ce măsură măsuri, și-se măsură» și că toată fapta își ia răsplata.

Voiră a merge mai departe; dar' omul nostru, înspăimântat de atâtea taine aflate și văzute, zise către călugăr: Nu voiu să mai cercetez mai departe tainele Dumnezeirii. Ori-ce aș face, ved că eu sunt un păcătos, ear' el e plin de înțelepciune. În tot ce face, are mare dreptate și face cu multă chibzuință. Toate ale Dumnezeirii le voiu crede, fără a mai cerceta.

Atunci călugărul se tăcu nevăzut din fața sa.

(„Albina“.)

Pr. N. Gr. Aramă.

STUPĂRIT

Calendar. (August).

Grijiți ca stupii să nu vă fie atacați de albine răpitoare. Spre acest sfârșit lipiți cât mai bine de jur-împrejur coșnițele de nuiete, și strimtați urdinișul. Isprăviți lucrările în coșnițe numai dimineața pe răcoare, și băgați bine de samă, ca să nu rămână picuri de miere pe poliță, prin stupină sau în giurul ei.

Cercetați toți stupii; pe cei de tot slăbuți îi împreunați, pe cei lipsiți de mierea trebuincioasă îi ajutați cu hrană. Celor din coșnițe de nuiete dați-le miere numai sara, și ce n'ar fi cărat în faguri până dimineața, înlăturați; în sara viitoare le dați din nou. Cu cei din coșnițele mobile, urmați a face tot așa, dacă le dați miere fluidă. Faguri cu miere însă le puteți pune ori-când. Curățiți regulat polițele și fundurile coșnițelor de sfărmiturile de ceară; omorâți molii, furnicele și fluturii, ce s'ar ivi în coșnițe și apărați stupii de vespi, paiangini ș. a. gănganii. Prinde vespii în sticle cu miere otrăvită, ear' urechelnițele în bostani găuriti.

Ține în preajma stupinei un vas cu apă proaspătă și muschiu curat deasupra apei, ca albinele să aibă apă la îndemână.

Albina Barometru.

Un barometru (arătător și nainte vestitor al timpului) este foarte necesar în timpurile, când înzadar cercetăm toate prorociile calendarelor. Spre a' avea, trebuie însă, să avem *stupi* cu albine în grădină.

Așadar' dacă voiți să știți în mod sigur, cum va fi timpul, *priviți albinele*.

Dacă albinele nu es din stupi, e semn de ploaie, timpul fie cât de frumos. Dacă din contră, chiar pe un timp cât de frumos, albinele se întorc în mod brusc, adecă în pâlcuri spre stup, e semn de furtună.

În schimb dacă albinele es des-dimineață, cu toate că timpul e noros, e semn că soarele nu va întârzia de a se arăta și că timpul frumos e gata să apară.

Altceva și mai bun. Albinele au darul de a prevedea dela începutul toamnei, dacă iarna va fi aspră sau nu.

Dacă iarna va fi aspră, albinele închid în mod ermetic urdinișul stupului, cu un părete de ceară, lăsând numai o găurică ce de abia se vede. Dimpotrivă, dacă iarna va fi lină, urdinișul va rămânea deschis.

....Și apoi, un barometru care-ți produce miere, e un lucru care nu se vede în toate zilele.

Cultivați stupi cu albine și vă veți convinge mai ușor de cele sus expuse.

Vasile Cerolianu.

Scrisori.

De pe Câmpul-Pânii

În urma frumoaselor raporturi apărute în ziarele române referitor la Nedeea de pe Câmpul-Pânii, arangiată de țărâniea din acest jur se exprimă viua mulțumire față de buna reușire a petrecerii. Țărâniea din jur își exprimă și ea marea mulțumită față de stimații domni și doamne cari au luat parte în număr frumos la această petrecere, cu toate-că timpul a fost cu totul nefavorabil. În mijlocul acestei comune frumoase am putut vedea și pe mult stimata doamnă președintă a Reuniunii *Elena Hossau*, cu alte mândre sorioare, precum și unii falnici străjari ai poporului, cari au venit în mijlocul nostru spre a-și dovedi dragostea frățească ce o simt cu țărâniea din jurul »Câmpului-Pânii«. Datori ne simțim și noi țeranii din acest ținut a aduce acestor binevoitori ai nostri tributul de mare mulțumire și recunoștință pentru dragostea dovedită cu această ocaziune. Asigurăm pe bravii noștri conducători, că și pe viitor gata vom fi a jertfi după putință în astfel de scopuri sublimе, și vom repeta de atâtea-ori aceasta Nedee țărânească, până ce vom reuși în deplin cu programul nostru ce de astă-dată din cauza timpului nefavorabil, nu l'am putut aduce după dorința noastră în deplinire.

În numele țeranilor și țerancelor române de pe acest loc istoric, trimitem celor-ce ne-au îmbrășat, cu această ocaziune, stimele noastre deosebite.

Câmpul-Pânii (Balomir), 20 Iulie 1900.
Simeon Săcărea jun., Maria Săcărea, preoteasă, I. Balomiri, inv., Ludovica Balomiri.

CE E NOU
ÎN LUMEA MARE?

Asasinarea regelui Italiei.

= Din *Monza* (lângă Milano) se vestește, că o crimă barbară s'a săvârșit contra regelui *Umberto*. Regele asistase Duminecă pe la 10 ore noaptea la împărțirea premiilor de gimnastici, ear' când la eșire însoțit de adjutanțul seu, marchisul *Ponziogaglio*, voia să se urce în trăsură, un individ necunoscut trase *trei focuri de revolver asupra regelui*. La prima pușcătură regele sări în sus, la a treia pușcătură și-a dus mâna în dreptul inimii, recăzând și zise: „*S'a sfârșit cu mine, mi-a nimerit inima*“. Asasinul a fost arestat; se chiamă *Angelo Bressi*, de profesiune pălărier și e de 35 ani. A recunoscut imediat tapta și a spus că e *dușmanul instituțiunii monarchice*. Nu de mult a venit din America.

Ministrul president *Saracco* a plecat imediat la *Monza* pentru luarea casului de moarte. Cadavrul regelui va fi transportat la *Roma* și va fi așezat spre odichnă vecnică în *Pantheon*.

Moștenitorul de tron *Victor Emanuel* împreună cu soția erau în călătorie, ear' când a primit vestea despreuciderea tatălui seu, a adresat ministrului președinte următoarea

telegramă: „*Soartea tristă a tatălui meu mă înflorează. Sunt în drum spre Monza*“.

Până la sosirea lui *Victor Emanuel*, regina *Margareta* va avea regența.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Părechea regală a României, cum aflăm în ziarele din România, în cursul lunei August va pleca la *Ragaz*.

Curs de cântări bisericesti pentru învățătorii gr.-or. din tractul Orăștiei. Scopul acestui curs este de a deprinde pe învățătorii la cântările bisericesti în conformitate. Cursul se va începe la *1 August v.* și va dura până în *1 Septembrie v. a. c.* Deprinderile în cântări se vor face cu repetarea celor 8 glasuri, tropare, antifoane, irmoase, răspunsuri liturgice și a tipicului bis. și vor fi conduse prin cei mai destoinici cântăreți sub supraveghierea protopresbiterului. Se vor instrua separat și cântări școlare pentru elevi, precum și conducerea unui cor de copii în 2 voci. La acest curs — afară de învățătorii — se primesc și alți iubitori de cântări. Instrucțiunea va fi gratuită. Deprinderile se vor ținea în școala confesională din Orăștie.

Despărțământul VII. Hațeg al Asociațiunii pentru literat. și cultura poporului român invită la *petrecerea cu dans* ce se va ținea Duminecă în 5 August st. n. a. c. în sala hotelului „*Mielul de aur*“, după ședința despărțământului. Venitul curat este destinat în favorul despărțământului.

Capelan în Romos. Duminecă a fost alegerea de capelan în Romos (tractul Orăștiei) pe lângă bătrânul preot *Vasile Basarabă*. A fost ales cu unanimitatea voturilor fiul d-sale *Adam Basarabă*, cleric abs.

Despăgubirea pagubelor pricinuite la manevre. În înțelesul legii de încuarterare, trupele militare sunt îndreptățite a face exerciții și pe proprietăți private, fără-ca proprietarul ori jitarul să fie în drept a le opri. Se despăgubește însă proprietarului paguba îndurată. Aceasta însă trebuie prețuită îndată după exerciții și înștiințată comandantului de trupe prin jitar. Dacă suma de prețuire e acceptată din ambe părțile, va fi plătită îndată. Dacă nu se poate ajunge la înțelegere, atunci în înțelesul art. XXXIX. din 1895 are să se trimită o comisiune de prețuire al cărei cuvânt e obligator pentru ambe părțile. Pentru pagubele făcute de soldați afară de serviciu, sunt răspunzător *ei însiși*, și jitarul are să păsească contra lor întocmai ca față cu persoanele civile.

Catedrală în București. În București e gata planul zidirii unei prea frumoase și mari biserici catedrale, ca și care să nu fie alta în țară, ba să rivalizeze chiar cu cele mai pompoase biserici mari din străinătate. Metropolia are deja fonduri adunate spre acest scop, statul va da și el o sumă frumoasă,

ear' acum sub presidiul Metropolitului-Primat și sub presidiul de onoare al *Regelui*, s'a constituit o comisiune pentru a colecta, încă banii de lipsă la zidirea catedralei. Apelul comisiunii e redactat de profesorul Dr. Onciul și în curând se va publica.

Să duc Săculi. Camera de comerț și industrie din M.-Oșorhei se plânge amar, că numărul Săculilor cari iau lumea în cap și trec în *România*, crește pe zi ce merge. Poporul a sărăcit cu desăvârșire și nu mai poate câștiga aici la noi nici atâta ca să trăească de azi pe mâne.

Ridicarea numărului recruților. Planurile referitoare la *urcarea numărului recruților*, împreună cu cele ce privesc lărgirea cercurilor armatei, se pregătesc acum. Din aceste planuri unul e deja gata, anume cel referitor la honvezimea ungară. După acest plan, toate regimentele pedestre de honvezi, cari până acum au numai 3 batalioane, vor avea 4 batalioane, și astfel întreaga honvezime pedestră se va înmulți cu 18 batalioane nouă. Tot în asemenea, proporțiune se proiectează și dezvoltarea armatei comune.

Părăsirea patriei. După datele statistice mai nouă, în luna trecută s'au dat pașapoarte pentru trecerea în străinătate în comitatul Abauj-Torna 564, în a Șaróşului 794, în al Zemplinului 637, în al Scepuşului 329, în al Ungului 586. Adăugând și pașapoartele date în celelalte comitate ale Ungariei nordice, numărul total al lor într-o singură lună se urcă la 8314.

La expoziția din Paris produsele României au obținut frumoase distincțiuni, fiind clasate în cele dintâi rânduri între produsele tuturor țerilor. Dintre produsele românești, cerealele (bucatele) au fost clasate întâi, vinurile al doilea, obținând marele premiu, apoi minele, sarea, petrolul. Pădurile satului deosemena au obținut marele premiu. Dintre 333 exponanți de bucate din România au fost premiați 307. Juriul examinător li-a acordat 9 mențiuni de onoare, 6 mari premii, 80 medalii de aur, 129 de argint și 83 de bronz. Domeniile Coroanei au obținut media 19 pentru agricultură. Un singur Francez producător de vinuri a obținut media 20, cea mai mare.

Nouă societate comercială românească pe acțiuni. La 1 Iulie a. c. s'a constituit în *Satul nou* sub presidiul părintelui Ioanichie Neagoe din Petrovoselo o societate comercială pentru cereale sub numele „*Ceres*”. Fondatorii sunt: Trifon Miclea, protopresbiter; Petru Tisu, avocat; Petre Stoica, funcționar de bancă și Ioan Gașpar, învățător. Direcțiunea.

Religia copiilor nelegiuiți. Mănecând din un cas concret, ministrul de interne a decretat, că copiii nelegiuiți, dacă părinții le sunt de confesiuni diferite, au să urmeze confesiunea *mamei* lor, chiar și dacă prin

recunoașterea tatălui lor devin în urmă legitimi.

Recolta grâului în Moldova e foarte satisfăcătoare. Cultivătorii au obținut 18—22 hectolitri la hectar. Căldura din zilele din urmă deși e foarte supărătoare pentru public, e foarte folositoare agriculturii și în special porumbului. Abia după câteva săptămâni se va simți lipsa ploilor la porumb.

Cununie. Ioan Silian și Sofica Lăzăroiu își vor serba cununia lor Duminecă în 5 August n. a. c. la orele 4 după amiază, în biserica gr.-or. din loc.

Scheletul tainic. Făcându-se în Iași, în curtea Institutului Notre-Dame-de-Sion, niște săpături, s'a găsit la o adâncime oare-care un schelet omenesc.

În locul acesta, ne fiind niciodată cimitir, sau să se fi îngropat vreodată morți, face ca acest lucru să fie privit ca misterios, neputând nimeni să-i dea o deslegare.

Salcăm (acaful) e arbore otrăvitor. Arborele „*acacia*” numit popular salcăm, ce împodobește grădinile și curțile noastre și la umbra căruia cu drag ne răcorim, a fost socotit mult timp cu totul nevinovat și chiar ca o hrană pentru unele animale; ba încă, frunzele lui tocate și amestecate cu mălai sau țărițe servesc de hrană la țară la unele pasări.

Acest arbore însă, în urma mai multor cercetări s'a aflat că este un arbore otrăvitor pentru cai, cari căzând jertfă, fură atribuite pe nedrept alte cauze, până când adevărul fu dat la lumină.

Iată cum s'a întâmplat cu descoperirea însușirii otrăvitoare a salcămului.

Un regiment făcuse manevre câte-va zile, și după o noapte petrecută într'un sat, escadronul a plecat des-de-diminează. La plecare toți caii erau bine; după un interval oare-care, unul cade mort pe drum, apoi un al doilea, al treilea și în fine muriră 6 cai ear' pe dată ce mureau făceau o spumă mare la gură. După multe cercetări asupra nutrețului care era de excelentă calitate, nu s'a putut afla nimic. A trebuit însă ca o descoperire anterioară să intervină. Un domn avusese un cas asemenea cu cele sus semnalate. Venind dela țară în oraș, cu 4 cai înhâmați la trăsură, s'a oprit în drumul său la o gazdă într'un sat, spre a poposi noaptea. Vizitiul a deosebit doi cai de ceilalți, printr'o stănoagă formată dintr'o prăjină de salcăm, a cărei coajă era încă verde. În timpul nopții cei doi cai roaseră coaja lemnului de salcăm. A doua zi ei muriră, având spume multe la gură.

După oare-care explicații între această din urmă pățanie și colonelul sus menționatului escadron, s'a aflat că caii regimentului, care muriseră, au fost ros și ei coaja unor salcâmi ce era în apropiere de ei. Apoi, după aceste fapte, cercetându-se chimicește, s'a găsit că coaja salcâmlor cuprinde o otrăvă foarte violentă.

Pentru toate acestea este de lipsă să luăm bine seamă, să ferim vitele noastre de a fi în contact cu salcămii verzi.

Din Indii vin știri îngrozitoare. Foamea ce a izbucnit acolo în urma unui an rău economic, stinge mii de vieți de cea mai cumplită moarte: de moartea de foamă! Numai în o singură săptămână trecută au murit în Indii 10.000 de oameni, repuși de boalele căpătate în lipsa hranei, anume de ciumă, tifus, etc.

India e una din țerile cele mai roditoare, dar' chivernisindu-și rău roada anilor buni, anume trimițându-o toată în afară, mai toată în Anglia, în anii răi pierde apoi de foamă.

Iată de ce e bine, ca în anii buni oamenii să-și aducă aminte și de cei răi ce pot urma, să cruțe, să facă grânare și să nu risipească nici odată tot ce au recoltat.

Prețul bucatelor.

Piața din Hațeg.

— la 30 Iulie 1900. —

Grâu frumos, ferd. de 20 l. cu	1:50	—	cr.
Săcară, ferdela cu	1:20	—	cr.
Orz ferdela cu	—	—	cr.
Ovăș, ferdela de 30 litre cu	—	80	cr.
Cucuruz, ferdela de 20 litre cu	1:50	—	cr.
Fasolea, ferdela de 20 litre cu	1:10	—	cr.
Cartofi (grumpene) nouă ferdela cu	—	50	cr.
Vin nou, litrul cu	30	—	50 cr.
Mere ferdela cu	—	—	cr.
Nuci, ferd. cu	—	—	cr.
Carne de vită, 1 kilogram cu	—	44	cr.
» » porc, » » cu	—	48	cr.
Slănină proaspătă 1 kl. cu	—	60	cr.
» svântată » » cu	—	70	cr.
Brânza, nouă 1 kl. cu	—	50	cr.
Brânză în burduf cu	—	50	cr.
Ouă, 7 cu	—	10	cr.
Pui de găină părechea cu	40	—	60 cr.

Piața din Bistrița.

— la 24 Iulie ts. n.1900. —

Grâu frumos, fer. de 20 lit.	fl.	1:15
Săcată ferdela cu	fl.	—72
Orz, ferdela cu	fl.	—75
Ovăș, ferdela de 20 litre cu	fl.	—55
Cucuruz, ferdela de 20 litre	fl.	—92
Fasolea, ferdela » » »	fl.	—75
Grumpile noauă fer. de 20 l.	fl.	—55
Vin nou, litrul cu	fl.	—
Mere, ferdela de 20 litre	fl.	—
Nuci, ferdela de 20 litre	fl.	1—
Carne de vită 1 kl.	fl.	—40
» » porc 1 kl.	fl.	—45
Slănină proaspătă 1 kl. cu	fl.	—45
Slănină svântată 1 klgrm cu	fl.	—70
Brânza nouă 1 kl.	fl.	—40
„ în burduf cu	fl.	—48
Ouă, 8 cu	fl.	—10
Pui de găină părechea cu	fl.	50:70

FELURITE POVEȚE

Virtuțile petrolului.

Petrolul este cel mai bun leac contra insectelor, asemenea și acelor care atacă plantele cât și paraziților la dobitoacele în general. Dar' din cauza marelui său efect, nu trebuie să-l întrebuițăm de cât cu cumpăt.

Pentru nimicirea viermușilor albi, un pahăruț de lichior de petrol în 100 grame apă, stropindu-se, îi stărpim; pentru coropișnițe îndoiim măsura, vârsând lichidul în gaură cu ajutorul unei pâlnii. Pentru distrugerea gândacilor de ori-ce natură, stropim un amestec de 50 grame petrol într'un litru de apă, și scăpăm casa de aceste urâte insecte.

Dacă întrebuițăm benzină sau ulei de petrol nepurificat, obținem aceleași rezultate.

Păstrarea poamelor.

Nu toate poamele se pot păstra mult timp: așa cireșele, caisele, prunele, merele și perele de vară. Aceste poame, ca să se poată păstra, se opăresc, se usucă sau se afumă, cum sunt prunele. Merele și perele se taie felii, se opăresc și se usucă. Cu chipul acesta se pot păstra în locuri uscate fără ca să se strice.

Poamele cărnoase tomatice și iernatice cum sunt: perele, merele, și gutuietele, nu este destul să se culeagă numai cu mâna de pe pomi, ci trebuie să li se dea o altă îngrijire, păstrându-se la un loc uscat și aerat, și să aibă căldură dela 5—10° și să nu mai fie alte legume, cum este varza, căci poamele se strică; de-asemena nu trebuie să fie nici șoareci.

În odaia unde se păstrează poamele să fie mai multe lăviți de scânduri pe cari se așează poamele cu codițele în sus, depărtate puțin unele de altele. Pe laviță se pune un strat mic de paie sau muschi. Poamele cu coajă groasă se pot așeza la iernat după 2 zile dela cules; ear' cele cu coajă subțire se țin câte-va săptămâni la aer sub un șopron, și după aceea se așează: Poamele se mai pot păstra și în dulapuri cu mai multe lavițe. După ce s'au așezat toate pomele, se acoper pe d'asupra cu hârtie ca să fie umezeală. Soiurile de poame cu coaja groasă se pot pune mai multe straturi unele peste altele, însă la fiecare rând să se pue un strat de paie grosioară.

Odaia trebuie să se fie închisă și să fie întunecoasă. Aerul și lumina strică poamele. Poamele trebuie căutate de 2 ori pe săptămână ca să nu se strice. Când s'a stricat vre-o poamă, trebuie aruncată numai de cât ca să nu se strice și celelalte bune.

Prunele se mai pot păstra și în boloboc. Se pune pe fundul bolobocului un strat de nêsip gros și uscat, după aceea se pune un rând de prune învăluite în hârtie, după aceea se pune un alt strat de nêsip umplându-se golurile toate între ele, și un alt strat de prune, și așa se face până ce se umple bolobocul. După aceea să astupă bine și se pune în pivniță sau să îngroapă în pământ de câte-va palme.

Persecile se pot păstra în tărîțe de grâu sau în nêsip uscat.

Crastaveții de sămânță.

Pentru sămânță lăsăm câțiva crastaveți din cei mai frumoși. Când sunt copti bine, îi rupem și îi punem apoi să stea la

soare până să scot sămânțele și să spală, apoi întinse pe o scândură le lăsăm să se uște și așa le punem spre păstrare.

Sămânța de crastaveți stă nestricată 6—8 ani

Pentru sămănat e cea mai bună sămânță păstrată de 3—5 ani, care e mai roditoare ca cea proaspătă.

FELURIMI

Credințe și obiceiuri chineze.

Fiind azi Chinezii tare la ordinea zilei, să scriu multe de toate despre ei, și oamenii cetesc bucuroși, căci sunt doritori a cunoaște mai deaproape acest popor uriaș, care face azi atâtea fiori și atâtea cheltueli statelor europene.

Aci vom lăsa să urmeze câteva spicuri în credințele și obiceiurile chineze, credințe și obiceiuri adesea interesante și nu rar pline de poezie.

Între altele Chinezii cred că ~~Deus~~ a făcut cele 7 sunete muzicale din pământ, și după credința religioasă ele sunt ascunse în pietre, mătase, arbori de diferite specii, do-vleac, pelea animalelor, în ori-ce pământ și în aer. Ascultând orchestra (muzica) chineză, îți aduce aminte, că instrumentele muzicale sunt făcute din toate aceste materiale, în afară de aer, și că din combinația atât de bine calculată a celor 7 dintăiu să scot sunete fermecătoare, care este ținta tuturor muzicanților chinezi.

Când o bandă de muzică cântă, toată lumea la ei crede, că în sunetul muzicii aude tonul sunetului etern al naturii, care este intrupat în diferite lucruri însușite și neînsușite de înțeleptul *Părinte* al omenirii.

Lucrul cel mai impuntător din China e o *înmormântare* pompoasă. În capul convoiului merge muzica, apoi vin însemnele de demnitate, dacă mortul a avut. După acestea vin mai mulți oameni cari duc: chipuri de animale, idoli, umbrele și panglice albe și albastre, coșuri cu miresme: ear' înaintea cosciugului sunt bonzii — preoți chinezi. Pe cosciug se află un baldachin. Cosciugul este purtat de 4 sau mai mulți oameni.

Numai cât după cosciug vin copiii mortului, cel mai mare înainte. El e îmbrăcat în zăbranic negru și cu tristeță se sprijină într'un băț gros. Prin aceasta se arată că e zdrobit de mâhnire și că n'ar putea urma mortul fără a se sprijini.

Ceialalți copii îmbrăcați în alb urmează pe cel dintăiu. Femeile duse în scaune cu răzimatori, se bocesc și plâng aproape la fel cum jelesc pe la noi femeile pe mort. Ajunși la groapă, preoții cântă veșnica pomenire și îl îngroapă. Înaintea groapei pun o peatră mare de marmoră albă. În mijloc se află săpat un locaș în care se pune o candelă cu două focuri. După acestea aprind o hârtie, pe care sunt desemnați: oameni, cai îmbrăcăminte și zeci de alte lucruri. Ei își închipuesc că aceste chipuri iau o trans-

formație materială, înviind și că vor fi tolo-sitoare mortului în ceruri.

Clopotul din Peking e în adevăr cel mai mare și mai frumos și lucrul cel mai artistic al Chinei, produs al îndemânătăciei natale, care nu poate fi întrecut aproape nici prin produsele abilității artei vestice. El cântărește 600.000 chilograme, e înalt de 5 metri și are o lărgime la gură de 11 metri și jum., ear' grosimea păretelui e de 30 cm. E perfecțiunea artei turnătoriei, nu are nici o suflură și este în întregime scris în relief intrând sau eșind, cu milioane de litere chinezești în mărime de 2 centimetri. Acestea formează miezul rugăciunii clasice budiste.

Ei cred, că atunci când marginile puternicului și elocuentului clopot sunt lovite de limbă, el vorbește din inimă, dulce și lung, cu teribila voce vibratoare, care se roagă pentru Buda și chiamă cu atâta înduioșare pe credincioși la rugăciune.

*

Un dar împărțit. Un boier de peste Olt, veni într'o zi în București și ceru să între la Vodă, la Matei Basarabul. Țara pe acele vremuri gema de Greci, cari jefuiau fără de milă poporul. Insuși marele Domn nu se putea scutura de ei.

La ușa eatacului domnesc sta de pază un căpitan grec.

— Vrei să intri la Vodă?

— Vreau.

— Bine. Dar' nu mai așa te las să intri, dacă împărți pe din două cu mine darurile ce vei primi dela Vodă.

Chiar în palatul domnesc să jefuea lumea. Nimeni nu intra și nu eșia dela Vodă, fără ca să nu-și împartă punga cu acești hoji. Vodă știa, dar' n'avea ce să facă.

Boierul intră la Vodă. Când era să iasă, el se rugă de Domn să-i dea două palme. Domnul sta mirat; stăruind însă boierul, i-se făcu pe voe.

Afară la ușă, Grecul îl prinse de haină.

— Ei, ce-i? Împărțim?

— Împărțim.

Atunci boierul trase o palmă Grecului, de se duse învîrtindu-se și se isbi de un părete. S'a făcut sgomot mare, s'adunară soldații. În urmă eși și Vodă.

— Ce-i aici?

— Măria-ta, boierul ăsta mi-a dat o palmă așa de senin, mie, care păzesc vieța Măriei-Tale.

— Așa e Maria-Ta. Ne-a fost vorba să împărțim darul Măriei-Tale, căci altfel nu mă lăsa înlăuntru. Maria-Ta mi-a dat două palme, și eu, după bună dreptate, am dat una căpitanului.

Vodă încreți fruntea.

— Dacă e vorba de împărțeală, eu nu mă amestec. Vodă se retrase, Olteanul plecă, ear' Grecul rămase cu palma.

Comitetul de redacție:

Președinte: *Dr. Ioan Mihu.*

Membrii: *Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihailu Danil David și Constantin Baicu.*

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor respons.: **IOAN MOȚA**

Invetăcel de prăvălie. In prăvălia de manufactură a subscrisului se primește numai decât **un invetăcel**, care se cunoască limbile străine. Vor fi preferiți cei-ce vor avea cel puțin 2 clase gimnasiale.

1—

Ion Lazaroiu,
comerciant in Orăștie.

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

intemeiată la anul 1868

in Sibiu, str. Cîsnădiei nr. 5 (edificiile proprii),

asigură

înse condiții:

contr **loc și exploziune**
edificii de ori-ce f economice, magazine de mărfuri, mașine
agricole, mobile, v și vite de tot soiul, produse de câmp
și de pescărie etc. etc.;

asupra vieții omului:

in toate combinațiunile conform tabelor sale foarte variate ca asigurări simple pe
casul de moarte, asigurări cu termen, asigurări de copii, de zestre, rente viagere,
asigurări cu plățirea de **două-ori** a capitalului, și cu polițe libere de premii etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală (sistem german).

Asigurări pe spesele de înmormântare cu solvire imediată.

Fonduri de rezervă și de garanție specială:

1.400.000 coroane,

plasate în scrisuri fonciare și în siguranțe pupulare.

Active cu finea anului 1899: **2 milioane 185 mii coroane.**

Stocul asigurărilor:

Valori asigurate contra incendiului:

64 milioane coroane.

Capitale asigurate asupra vieții:

9 milioane coroane.

Dela întemeiere institutul a solvit:

2,825.645 c. 62 b. pentru daune de foc și 2,498.042 c. 10 b. capitale asig. pe viață,
total: **5,323.687 coroane 72 bani.**

Oferte și ori-ce informațiuni se primesc prin Direcțiune în Sibiu, la
agenturile principale în Arad, Brașov și Timișoara, la agențele generale din
Cluj și Budapesta, precum și la reprezentanții speciali în toate comunele mai mari.

Prospecte și tipărituri gratuit și franco.

3—10

Directiunea în Sibiu,
str. Cîsnădiei nr. 5, etajul I., curtea I.

Acați de vânzare! Subscrisul fac cunoscut, că am disponibili până la **250.000 acați**, sămănați în școala mea proprie, și desvoltați foarte frumos, potriviți pentru plantare. **2 fl. 50 cr. (5 cor.) mii.**

1—

Vasile B. Muntenescu,
preot in Boziaș.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII IN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(32)

Depuneri: cor. 1,750.000.

16—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 80/0;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, ear' dela corporațiuni culturale cu 60/0;	5) arândează și exarândează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce atăcere se poate rezolva verbal în biuorul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1900.

Direcțiunea.

DAUERHAFT GERUCHLOS SOFORT TROCKNEND

Christoph LACK
fără ce se uscă
miros! îndată!

DER ECHE

Christoph-Lack

IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSBÖDEN.

In Orăștie la Gustav Zobel.

In Orăștie la Gustav Zobel.

face cu puțință, ca odăile să fie folosite și în vremea vopsirii (cu lac), căci mirosul rău și uscarea înceată a vopselei cu oleu, aci e încungiuată. Intrebuintarea e așa simplă că fiecare poate săvârși vopsirea. Podurile pot fi șterse cu cârpe ude și nu-și perd lustrul. Este:

Lac colorat de podile

galben-brun și mahagoni-brun, care copere podurile ca și văd-seaua cu oleu, dar' are și strălucire. Bun pentru padimente nouă ca și vechi. Copere ori-ce peată, ori-ce vopsire veche etc. Și este:

Lac curat (fără culoare)

pentru padimente nouă și parchete, care dă numai lustru. Bun mai ales pentru parchete și padimente nouă unse deja cu vopsea cu oleu. Nu copere figurile lemnului!

Pachete postale pentru câte 2 odăi mijlocii, cu 5 fl. 90 cr.
Comande să fac, în orașe unde sunt depozite, la acestea. Pros-
pecte se trimit franco. La cumpărări fiți atenți la firmă și inarca
fabricii, căci cape o fabricațiune existentă dela 1850, mulți o
contrafac și falsifică, dând calitate rea și adesea necorăspun-
zătoare scopului.

Fabrica de Lack-Christoph
Praga—Carolinenthal. 9—15 (48)

In Orăștie singur veritabil la **Gustav Zobel.**

„Minerva“

Institut Tipografic

Orăștie.

Se recomandă a
executa
următoarele: ☞

Cupri, Broșuri și
Placate ☞ ☞ ☞
Bilete de logodnă și
cununie ☞ ☞ ☞
Carte și epistole ☞

☆ Circulare ☆
& pre-curenturi

Note, Bilete de vizită
☞ după plac și ☞ ☞
cerere ☞ ☞ ☞ ☞
Registre și imprimare
Anunțuri, ☞ ☞ ☞
Compturi și Adrese.
Bilanțuri etc. etc. ☞

Această tipografie e
provăzută cu cele mai
bune mijloace tehnice
și fiind bine asortată
cu tot felul de caractere
de litere din cele
mai moderne, e pusă
în pozițiune de a pute
executa ori-ce coman-
de prompt și cu cea
mai mare acurateță!

Comande
din afară se efectuesc
repede!